СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV, Ч. 251. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 28. жовтня, 1926. VOL. [illegible] No. 251. Jersey City, N. J., Thursday, October 28. 1926. THREE CENTS

ЧЛЕНИ КОНҐРЕСУ ОБУРЕНІ НА ШИРОКУ ВЛАДУ ПРЕЗИДЕНТА

ВАШИНҐТОН, 26. жовтня. — Цілий ряд визначних провідників обох палат конґресу висказався критично про недавне рішенне Найвисшого Суду Злучених Держав, після якого президент має право відправляти з уряду членів уряду, ним установлених, без згоди сенату.

Законодавці кажуть, що се ріщенне суду надає президентови владу, яка не годиться з конституцією, і яка тимсамим є небезпечна для вольностий американського народа.

Декотрі з них уже навіть виступають з плянами нового законодавства, яке має обмежити сю владу президента.

ЮНІЙНІ ЛІДЕРИ ПРО КРАВЕЦЬКИЙ СТРАЙК.

НЮ ЙОРК, 26. жовтня. — Ґенеральний страйковий комітет та уряд Стейтової Федерації Праці виготовили публичну заяву про кравецький страйк в Ню Йорку й околиці.

Заява каже, що страйк викликали підприємці сим способом, що відмовилися говорити з робітниками про нові умови праці. Провідники пятнують як брехню закид підприємців, що страйком проводять комуністи.

Американська Федерація Праці зобовязалася піддержати сей страйк.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ПАСЕЙСЬКОГО СТРАЙКУ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 26. жовтня. — Мейор Джан Мекґір скликав конференцію духовників, купців, професійних людий, властителів ткальняних фабрик та осіб, зацікавлених у страйку ткальняних робітників, щоби задуматися над питанием, як довести до полагодження непорозуміння в ткальнянім промислі. Конференція має відбутися в четвер вечером.

УРЯД ПОЧИНАЄ ВЕЛИКІ ІРІҐАЦІЙНІ ПЛЯНИ.

ВАШИНҐТОН, 26. жовтня. — Департамент нутрішних справ виробив плян реклямації 200 міл. акрів землі, які належуть до федерального уряду, а які ще не надаються до вжитку. Реклямувати їх мають при помочи наводнення. Уряд збирається домагатись від конґресу на сю ціль суми 40 міліонів долярів.

СМЕРТЬ ЛЕТУНА ПІДЧАС ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

САН АНТОНІО, Тексас, 26. жовтня. — Літаючи тут для одної німецької фільмової компанії, летун Чарлз Вайзлі погиб підчас летничого випадку. Мав він представити злет німецького летуна на американських жовнірів, підходячих під беріг. Він видно не розчислив як слід віддалі й запоров літаком у землю.

БОМБА В СУДІ.

НЮ ЙОРК, 26. жовтня. — В повітовім суді в ратушовім будинку на долині міста найдено підложену невідомим справником бомбу. Детективи поліції кажуть, що хоча бомба була зроблена невміло, вона булаби зробила немало шкоди, якби її не були відкрили, заким вона вибухла.

РОСПУЧЛИВИЙ КРОК МАТЕРИ И ДОЧКИ.

НЮ ЙОРК, 26. жовтня. — До готелю Марти Вашинґтон приїхали нині коло 6. години вечером дві жінки й записалися, старша як Берта Васгавер, а молодша, як її дочка Дороті. Старшій могло бути коло літ 50 ,молодшій коло літ 30. В десять мінут пізнійше мати вискочила з вікна своеї готелевої комнати на 11. поверсі й забилася на піддашу, розтягненім над входом до готелю.

Зараз за нею появилася в вікні її дочка, і вона теж кинулася на землю. Не розчисливши однак добре потрібної сили скоку, вона зачепилася ногою об балькон на 9. поверсі. Тут її зловила за ногу одна Канадійка, що жила на тому поверсі. Канадійка пробувала втягнути її за ногу до вікна. Десператка почала кричати до неї: „Пусти мене, най я йду за своею матірю, а то я тебе стягну зі собою." Канадійка не попускала, і її вдалося вирвати ногу з балькону. Та тоді жінка стала бити її ногами об руку так, що ся мусіла пустити. Жінка розбилася на смерть на зелізнім піддашу.

Повідомлена родина заявила, що обі терпіли на нервовий розстрій. 4

УЧИТЕЛІ КАЖУТЬ, ЩО ШКОЛА ВІДУЧУЄ ДУМАННЯ.

НЮ ЙОРК, 26. жовтня. — На зборах учительської юнії піднесено закиди проти шкільної системи в Ню Йорку, що вона учить учеників і учителів не думання, але бездумности. Рух за тим виходить від законодатних тіл, які признають одні погляди „благонадьожними", а другі осудженими. Сього рода становище уряду мусить тяжко відбитися на здібности учителів і учеників до думання. Лишень свобідна думка й дискусія може розвивати думання.

КОРОЛЕВА ХОЧЕ БАЧИТИ „ПРАВДИВИХ" АМЕРИКАНЦІВ.

НЮ ЙОРК, 26. жовтня. — Румунська королева вже має досить богатих Американців і Американок, які її оточують від самого її приїзду в Америку. Просила вона показати собі „правдивих Американців".

Богацькі клюби міста Сієтела в стейті Вашинґтоні відмовилися принимати королеву. Ґазетярські аґенти королевої знова заперечують чутку, що король відкликав королеву до Румунії.

ДЕНЬ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

ЦЕ ВЕЛИКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО. ЦЕ ПАМЯТЬ ПРО ТУ РАДІСНУ І ЩАСЛИВУ ХВИЛЮ, КОЛИ ВІДРОДИЛАСЯ НА ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА.

ЦІЛИЙ МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ ВШАНОВАННЯ ТОЇ ПАМЯТИ, А КОЖДА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА, ПАМЯТАЮЧИ НА ЦЕ, ЗБИРАЄ З НАГОДИ ЦЕГО СВЯТА ЖЕРТВИ НА ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ, НА ІНВАЛІДІВ І НА ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ ТА ПЕРЕСИЛАЄ ЇХ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE, P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA

ЯК ВИГЛЯДАЄ МАРС.

ПАРИЖ, 25. жовтня. — Славний французький астроном ігумен Моро подає, що ті, що вірять в мандрівку душ по смерти і думають вибиратися по тій причині на планету Марс, добре заведуться, коли дізнаються, що Марс це безлюдна гориста земля з холодним сибірійським кліматом, на якій нема ніякого життя. В середу вечером буде Марс в дуже близькій позиції, бо його віддаль від землі буде на 8,000,000 миль коротша ві звичайної віддалі. В той день буде можна повести нові обсервації і переконатися, що це все правда, що він голосить, бо його обсервації це вислід 15-літних дослідів. Він твердить, що це неможливо получитися з Марсом бездротним телеграфом, бо Марс нічого не відповість.

ЯК ЖІНКИ ВІДУЧИЛИ ЧОЛОВІКІВ ПИТИ ГОРІВКУ.

На острові Ґренляндії живе малокультурний народ Ескімоси, котрий займається ловлею риби та звірят. Після праці Ескімоси-чоловіки частенько збирались на випивку „гіркої".

Жінки Ескімоски, щоби відучити чоловіків від пиятики, вивчились гарненько співати та грати на ріжних музикальних інструментах, на котрих, у вільні від праці хвилини, забавляють своїх чоловіків, які під впливом рідних чудових пісень та музики забувають і про горівку.

І З ГРІШМИ З ГОЛОДУ ВМИРАЮТЬ.

В Чехословаччині з голоду вмерла жебрачка Мікулейська, котра часто збирала шкірки з хліба, викинуті на смітники. У жебрачки не найшли ані одної сорочки. Одежа її — це одні лахміття, а ноги обвязані ганчірками. Зате поліція знайшла у небіжки в скриньці 100 тисяч корон в золоті.

НЕМА ЛИХА БЕЗ ДОБРА.

В одному ваґоні підземної залізниці Париж—Метро був великий натовп людей. До одної гарної панночки, дочки богатого купця, протиснувся гарно одягнений кавалір і почав відрізувати її торбинку (сакво-яж). Зауваживши це, панночка сказала: „Я думала, що звабила вас моя краса, а вам подобається тільки моя торбинка з грішми. Це мене дуже ображає". Кавалір-злодій перепросив панночку за невввічливість і в знак знайомства дав панночці свою візитну карточку.

ШІСТЬ ЛІТ ВЯЗНИЦІ ЗА УБИТТЯ ЧОЛОВІКА.

Порт Артур, Онт. — Тут зістали засуджені на довшу або коротшу вязницю три злочинці чужинецького походження. І так: Пітер Реожорн дістав шість літ за убиття свойого товариша в часі кулачної боротьби, до якої прийшло між ними після довготревалої сварки. Антон Стокалюк дістав сорок місяців тюйрми за отримання крадених річей з Сі-Ен-Арського тягарового ваґона. Михайло Костюк дістав чотири роки тюрми за крадіж річей. Костюк, хоч ще молодий хлопець, бо має тепер 18літ, боронив себе сам в суді, що дуже подивляв суддя Келлі. Він за вісім літ був уже покараний за крадіж десять разів. Це й було причиною, чому суддя засудив його на так довгу вязницю.

ДУХОБОРИ ІДУТЬ ДО РОСІЇ.

Минулого місяця рушило з Йорктону, Саск., 16 духоборських родин, около 100 душ, до своїх давних, родинних місць в Росії. Радянське парвительство обіцює їм землю даром. Духоборські землі, на південь від місточка Кемсек, закупило Українське Іміґраційне й Кольонізаційне Товариство, яке вже продало много фарм, головно новоприбувшим Українцям, по $35.00 за акер.

ОРЕЛ ХОТІВ ВИДЕРТИ З РУК МАТЕРІ ДИТИНУ.

В одній місцевости в Шотляндії великий орел кидався 26. серпня пять разів на 2-літню дитину, що йшла полем зі своею материю і другою жінкою. Жінкам лише з великим трудом вдалося відбити напади хижака, що напосівся захопити дитину. Небезпека минула щойно тоді, як надбігли з патиками робітники і прогнали напасника.

ВПЕРТИЙ ЇЗДЕЦЬ.

Френк Симонс їхав фордом дорогою коло Міямі в ту пору, коли гураґан вдарив в те місто. Що сталося підчас бурі, сего Симонс добре не памятає, але коли прийшов до притомности, то ще тримав в руках стерно автомобіля. Решти автомобіля досі не найдено.

28 МІЛІОНІВ ВДОВИЦЬ.

В Індії, в котрій є населення 300 міліонів, істнує такий звичай, що коли вмре чоловік, маючий жінку, то цій жінці вже не можна вийти заміж за другого. Через те там є 28 міліонів вдовиць.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ШОВІНІЗМ.

Фашисти, захоплені економічними успіхами та ладом у своїй державі, вірять, що можуть вистарчити собі самі в усіх напрямках. У Медіоляні заборонено виставу французької песи і вся трупа французьких акторів мусіла виїхати. Кажуть, що незабаром почнеться кампанія проти усіх чужинецьких пес в італійських театрах. Нема нічого лекщого як бойкотувати чужу літературу.

АПТИКАРІ ПЕРЕСТУПАЮТЬ ЗАКОН.

Канадійське міністерство праці оголосило звідомлення зі слідства над торговельними змовами. Після сего звідомлення майже всі аптикарі в Канаді належать до змови в ціли удержування високих цін на т. зв. патентовані медицини. Товариство торговців такими медицинами має свою головну кватиру в Монтреалі і назначує ціни. Всякий аптикар, котрий би поважився продавати медицини за низшу ціну, ніж назначена, тратить право діставати медицини до розпродажі. Звідомлення стверджує, що ініціятива до назначування високих цін виходить е від фабрикантів медицин, тільки від дрібних аптикарів, які бойкотують фабрикантів, котрі не хочуть їх слухати.

БАЛЬОНОК ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ.

Бальонок став причиною смерти для три-літного Герберта Мікса в Порт Артур, Тексас. Хлопчина бавився бальоником, то надував його, то випускав з него воздух, аж засунув його за далеко в горло і зачав поликати. Переляканий він потиснувся, щоби вернути бальонок назад. Замісць сего він надув воздухом бальоник, що був частинно в горлі. Се сперло йому віддих і хлопчик удусився.

НАЙМОЛОДШЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО В КАНАДІ.

Теперішне правительство Канади є наймолодше від заснування канадійської домінії. Пересічний вік міністрів є 53 роки. Між міністрами є 7 римо-католиків, 6 презбитеріян, 2 баптисти, 1 Англікан, 1 лютеран і 1 член Злученої Церкви. 8 міністрів є скотляндського походження. Найстарший віком міністер є Роб, 67 літ, наймолодший є Карден з 45 роками. Сам премієр має 52 роки. Може комусь цікаво і те знати, що премієр ще парубок, — очивидно не молодий парубок.

ПІЛСУДСЬКИЙ ВЕРНУВ З МОНАРХІСТИЧНОГО ЗЇЗДУ БЕЗ КОРОНИ, АЛЕ З ДОПОМОГОЮ МОНАРХІСТІВ

ЗАТЕ ЙОГО ПОЛІТИКА ЗБІЛЬШУЄ АНАРХІЮ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 26. жовтня. — Маршалок Пілсудський вернув зі зїзду монархістів на Литві хоча без корони короля, але зате з певною обіцянкою допомоги зі сторони монархістів.

На зїзді було коло сімдесять люда польської шляхти. Нарадами проводив князь Войцех Радзівіл. В честь Пілсудського вівітовано без кінця. Тоаст в його честь уносив князь Сапіга.

Поїздка Пілсудського до монархістів викликала велике замішанне в державі. Соціялістичні ґазети, які до недавна піддержували Пілсудського, тепер пишуть з обуренном про його подорож до монархістів. Середні праві ґрупи висміваають Пілсудського, заявляючи, що монархістичний замах у Польщі тепер неможливий. Одні монархісти хвалять Пілсудського. Серед населення шириться політична зневіра й цинізм.

СТЕРЕЖУТЬ АМЕРИКАНСЬКУ АМБАСАДУ ВПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 26. жовтня. — Французька поліція уставила коло американської амбасади сильну сторожу, щоби охоронити її перед можливим нападом зі сторони французьких радикалів і соціялістів, обурених захованнем американських судів супроти Сако й Ванцеті.

Подібні заходи мусіла зробити й берлінська поліція, де теж відбулися масові протестаційні віча в сій справі.

ВЕЛИКІ БУРІ В ІТАЛІЇ.

РИМ, 26. жовтня. — Цілу майже північну й середну Італію навістили нині великі бурі, які наробили богато шкоди в провінції Тосканії, в місті Венеції й Ґеної. Богато рік вилляло й позаливало міста й села.

З АНГЛІЙСЬКОГО СТРАЙКУ.

ЛОНДОН, 26. жовтня. — Після офіціяльних обчислень, до копалень вугля вернуло вже 250,000 майнерів.

Уряд заявляє, що він не буде робити вже ніяких заходів до полагодження страйку.

„МОКРІ" В НОРВЕҐІЇ ПОБІДИЛИ ВЕЛИКОЮ СИЛОЮ.

ОСЛО, Норвеґія, 26. жовтня. — Остаточні урядові обчислення недавного народного голосовання в справі проґибіційного закона показали, що проти проґибіції заявилося 531,425 голосів, за проґибіцією 421,292.

Коли зрівняти се голосованне з голосованнем в 1919. році, то „сухі" втратили 67,725 голосів, а „мокрі" зискали 226,752.

ЕСПАНСЬКИЙ ДИКТАТОР ЗАПОВІДАЄ СКЛИКАННЄ ПАРЛЯМЕНТУ.

МАДРИД, 26. жовтня. — Ґенерал Рівера, еспанський диктатор, уже виробив новий політичний плян, після якого на слідуючий місяць мається скликати засіданне еспанського парляменту. Причиною сього рішення, як кажуть ґазети, є порожнеча в еспанській державній скарбниці.

І ШВЕЦІЯ МАЄ СВІЙ „ҐОЛД РАШ".

СКЕЛЕФТЕЯ, Швеція, 26. жовтня. — В швецькій провінції Вестерботен відкрито поклади золота. Сейчас тисячі людий рушило в ту околицю, зовсім, як се діється в Алясці по кождім відкриттю нових жил золота.

Золоту руду ладують в скрині, які ладують на вози й відсилають до зелізниць, які везуть їх до портів, а звідти в Америку.

КОНФЕРЕНЦІЯ МОСКОВСЬКОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

МОСКВА, 26. жовтня. — На зїзд комуністичної партії Росії зявилося 817 делеґатів, серед яких всего 36 представників заграничних відділів сеї партії.

На зїзді були й провідники опозиції: Троцький, Каменев і Зіновев, і вони викликали більше зацікавленнє, як провідники партійної більшости.

До заряду партії вибрано партійників Сталіна, як Рикова, Бухаріна, Томського, Ворошілова, Молотова, Куйбишева й Калініна.

СИРІЙСЬКЕ ПОВСТАННЄ ПРОТИ ФРАНЦІЇ.

БЕЙРУТ, 26. жовтня. — Французька команда хвалиться, що французькі рухомі кольони, оперуючі в околиці Дамаску, віднесли велику побіду над повстанцями в околиці Ґути. Згинути мало там 62 повстанців. Повстанців виперто аж до міста Кісве.

НЕПОРОЗУМІННЯ ЗА ПИЯТИКУ ПОСЛІВ.

ЛОНДОН, 26. жовтня. — Палата послів зажадала від посла Солтера, щоби він подав імена тих послів, яких він бачив в парляменті в пяному стані, а коли посол не хотів сього зробити, палата уділила йому публичної доганк.

ФРАНЦУЗ АРЕШТОВАНИЙ ЯК НІМЕЦЬКИЙ ШПИГ.

ПАРИЖ, 26. жовтня. — Французька тайна служба арештувала нині Моріса Филберта Шартона, довіреного робітника державної зелізниці, як він сідав до зелізниці з валізкою, повною крадених державних документів. Мав він шпигувати на користь Німеччини.

„ТАКИЙ СВЯЩЕННИК — СЕ ПРЯМО СВОЛОЧ"

Дуже просимо наших Шановних Читачів, вибачити нам тим разом такий заголовок. Це не наш спосіб писання. Таких слів ніхто з Вас не бачить в нашім робітничім органі і не знайшов би й тепер, колиб не урвався нам терпець і колиб ми не змушені були апелювати до чести, самопошани і здорового розсудку тих, що ще сяк так підпирають гетьманський орган, „Січ", який виходить в Шикаго як „офіціяльний орган Січової Організації" та вмписує такі речі.

Бо куди ж ми зайдемо, коли затратимо всяку міру приличности, коли нашою збруєю буде брехня і вулична лайка. Куди зайде та церква, яка має таких католицьких подвижників, які пишуть про укр. католицьких священників в Америці ось так:

„Ті кривоприсяжники — митарі і фарисеї — в священичій одежі є причиною всякого лиха і хаосу в українськім народі — особливо серед нашої еміграції. Бо вони перед приняттям святого чина свого — добровільно і непримушено присягли, що будуть слухати і шанувати свою духовну владу. А чи вони так поступають? Ні. Вони не то, що ломлять свою присягу, за що їх ще й на сьому світі повинна досягнути заслужена кара, але вони — ті злочинники своїм препоганим примірoм зради і віроломства зглядом своєї правної духовної влади ширять ще більшу заразу, ще більшу закалу і гниль, яка і без них вже у нас поза верх переливається. Я скажу вам щиру правду, дорога моя січова дружинo, що священник, який бунтується проти своєї верховної, духовної влади, не гідний назви чесного чоловіка, а не то назви священника — слуги Божого. Такий священник — се прямо сволоч."

Таку промову виголосив головний отаман Січової Організації др. Стефан Гриневецький на шикагoвських маневрах, закінчуючи її на глум національним гимном: „Ще не вмерла Україна" в ціли звеличання „Особи його Світлости Ясновельможного Пана Гетьмана Павла Петровича". Таке торжество було в Шикаго, а хто цьому не вірить, хай прочитає ч. 20. „Січи", з дня 20. жовтня, з якого ми те все дослівно передруковуємо.

Ось до чого докотився вже провід Січової Організації в Америці. Ставувши союзником епископа Богачевського пхає він нашу чесну Січ на ось які бездорожя. Боронить при допомозі дорогого нам всім Січового імени рутенство і візантійство епископа Богачевського, а сволочею називає тих священиків, що відважилися примірoм мати иншу від епископа думку про діяльність і значіння нашого національного генія Франка. Сволочею називає тих священників, які мимо того, що епископи по волі чи неволі заакцептували конкордат, проти того конкордату тут протестують і вважають його кривдою для українського народа, а не добродійством, як це думає епископ Богачевський, який не тільки, що сам не запротестував проти конкордату, але навіть другим не дозволяв цего зробити. Сволочею називає він в той спосіб тих священиків, які не послухали епископа і відправили панахиди за Франка. Бо епископ противний прецінь поширюванню культу Франка.

З тою священичою сволочею змішав др. Гриневецький в своїй промові і національний гимн і „особу його світлости ясновельможного пана гетьмана Павла Петровича". За те осібне місце займає в тім самім числі „Січи" голос правдивого американського священика, який до священичої сволочи в Америці не належить. Є ним по американських парохіях добре знаний о. Константин Курилло. Його то рекомендує американським Українцям теперішний провід „Січи" за взір, даючи місце його писанням. І. о. Курилло пише нам про потоптанні шлях до нашої державности. А ми читаємо і головами похитуємо.

Дійсно велика правда в Шевченкових словах: Докотилась Україна до самого краю, гірше Ляха свої діти її розпинають. Після рецепти д-ра Гриневецького о. Курилло примірний священик, бо в січовім мундурі посвячував гетьманський прапор в Гемтремк разом з дітройтськими Поляками як кумами (бо про инші „заслуги" не згадуємо), а другі священики сволоч, бо протестували проти конкордату і відправили панахиди за Франка та спроневірилися в той спосіб епископови Богачевському.

Чи можна тепер дивуватися, що за головним отаманом йдуть менші отамани та що в тім самім числі „Січи" може собі пускатися якийсь Чорноокий з Гемтремк на провокацію та вписувати такі брехні, як те, що др. Мишуга говорив на вічу в Дітройт, що наш прапор це не синьо-жовтий, але червоний та що називав всіх Січовиків „шумовинням" і т. п. Для чийого добра призначена от така провокація? Прецінь тисяч людей чуло на вічу промову, знають, що це неправда і можуть судово ствердити, що це все нікчемна клевета. А ту клевету голоситься на сторінках січового органу і вписується її ще грубими буквами, щоби кождий зауважив.

Та від голови риба смердить. Чорноокому не можна дивуватися так дуже, бож він вихованець д-ра Назарука і д-ра Гриневецького і тих треба винувати за ту деморалізацію, яку вони пакують в січові ряди, щоби ратувати маєстат ясновельможного царського ґенерала, а попри него свій власний і епископа Богачевського.

Та даремні їх зусилля, бо наш нарід вже дозрів в Америці. Це не та темна маса, за яку її має ясновельможний гетьман і менше ясновельможні: др. Гриневецький, др. Назарук і епископ Богачевський. Тут нема ні гетьмансько-московської ні польської нагайки, а тільки свобідна воля свобідного культурного народу. Коли хто хоче говорити до сволочі, хай йде між ню, а нашого громадянства хай не зачіпає! Ми бридимося і осуджуємо такий спосіб політичної боротьби, бо він противиться примітивним вимогам культури. Боротьба, оперта не на фактах і спокійній науковій та льогічній оцінці, але на добрі простацьких, вуличних слів, на лайці і клеветі, доводить до крайної деморалізації, а здоровий і культурний нарід мусить з такою деморалізацією боротись і не допускати її до себе.

ЧОЛОВІК ПРОСВІЧЕНИЙ, АЛЕ БЕЗХАРАКТЕРНИЙ, Є ШКІДЛИВИЙ ТОМУ, ЩО УЖИВАЄ НА ЗЛО ТИХ СРЕДСТВ, КОТРИМИ РОЗПОРЯДЖАЄ. ЧОЛОВІК ХАРАКТЕРНИЙ, АЛЕ НЕОБРАЗОВАНИЙ, Є ШКІДЛИВИЙ ТОМУ, ЩО МИМО ДОБРИХ НАМІРІВ ПОСТУПАЄ ДУЖЕ ЧАСТО КРИВО І ПСУЄ ВСЮ СПРАВУ.

ЖЕРТВИ, ЗІБРАНІ НА ПАМЯТНИК ІВАНА ФРАНКА, АБО НА ДОПОМОГУ РІДНОМУ КРАЄВИ, НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА СЛІДУЮЧУ АДРЕСУ:

UBYEDNANYE, P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАНТЕОН

ІГОР НАРБУТ.

Саме тепер український музей мистецтва імени Т. Шевченка урядив виставу праць одного з найбільших у світі графіків Ігора Нарбута.

Нарбут належить до тих численних українських геніяльних людий, що творять культуру, а яких „обшероси" завжди називають своїми „русскими". Після них, Нарбут се також найгеніяльніший „русский" графік. Не дивляться навіть на те, що він був свідомим Українцем, а-ле вперто називають його „русским", тобто Москалем. Ще в 1922 році, коли була уряджена посмертна вистава його творів у Петрограді, в московській большевицькій пресі писалося, що „смерть Ігора Івановича Нарбута зробила „русскому" мистецтву велику шкоду, бо позбавила його видатнійшого графіка". Зі справдішним отупінням, з надзвичайною впертістю, Москалі та ріжні русоцентристи все, що було найкращого в бувшій Росії називають своїм рідним, московським. Так саме й з Нарбутом.

Се нас заставляє завжди боронити своїх видатних людей і ставити їх в ряд творців нашої рідної культури. Не можна нам губити духові цінности свого народу та збогачувати ними своїх ворогів.

І. Нарбут народився 25. лютого 1885 року в місті Глухові, Чернигівської губернії. Там він скінчив гімназію, але продовжував свою освіту в Петрограді, де він працював в майстерських видатнійших графіків. Теоретичну освіту закінчив опісля в Німеччині, в Мінхені.

Всі його праці визначаються високою технікою виконання, у його немає праць незакінчених, або зроблених на поспіх, якнебудь. Ті всі його роботи старанно, пильно виконані, чому завжди уявляють собою шедевр точности та краси.

Трудно підрахувати та звести всі праці, виконані Нарбутом за його коротке життя. Помер він в розцвіті сил та свого таланту на 35 р. життя. Він ніколи не відмовлявся від жадної праці й виконував замовлення для ріжних еидавництв книжкових, навіть фабрик тканини чи шпалер. Виконані ним українські гроші та почтові марки, а також ріжні численні вінєтки та заставки для книг, для заголовних літер і т. д. Ним ілюстровані ріжні художні журнали, художні книжки, як для дітей так й инші.

В його графіці, як в характері, завжди було сполучене урочистість, якась сувора офіційність, а разом з тим надзвичайна простота та щирість. Підчас війни він багато працював над зображенням ріжних військових атрибутів, також працював над геральдикою, ріжною арматурою, то-що.

Праця графіка вимагає величезної техніки та смаку. Вона вимагає кольосального уміння спостерігати, запамятати все в головних рисах, щоби потім те перенести на папір. Коли маляр має до своєї розпорядимости фарби й може їх грою й сполученням добувати певні ефекти, прилучаючи до того ще й рисунок, то для графіка залишається лише рисунок, лише звичайні контури, лише лінії, якими він мусить передати певні настрої та викликати їх у глядача. Лише штрих, лише контур чи силует у графіка повинні передати певні настрої.

Знаменито виконав Нарбут між иншими цілу низку ріжних сілуетів для іллюстровання книги „Русская усадьба", яку видало видавництво „Свободное Іскуство". Вдивляєшся в ті сілуети й перед тобою повстає вся картина старого панського життя. Тут бачиш запущену садибу, з напів-розваленим муром та високою вербою, а там сосну, скривлену від старого віку. Так і тхне від всього столітною давністю. И передано це все не фарбами, не малюнками, а лише контурами, лише сілуетами. Там бачиш доживаючих свій вік старих панів, а на зміну їм ростуче молоде покоління, що бавиться в саду біля них. Там далі вновражено лише чорним сілуетом глибину осінь десь на дачі. Ясно бачиш дерева з погубленим листом, забутий столик, та два поломані стільці біля нього, напів зруйновану бесідку й недалеко ганок, залишеного на зиму будинка. Дивлячись на це, глядач сам переймається тим осіннім настроєм й холод та пустка охоплює його душу. Треба бути великим майстром, щоби так захопити лише де скількома лініями, штришками, чорними плямами.

А ось дивишся на гравюрку, всього на один цаль ширини та на пять цалів довжини. Така маленька. І, здається, що можна на неї звичайним пером написати? А між тим тут написана так багато, що письменнику треба було би цілого ому, щоби змалювати те поле після бою, яке Нарбут так геніяльно накреслив на такому малесенькому шматочку паперу. Тут бачиш підбиту гармату, полишену неподалеку зброю й трупи, трупи вояків скрізь, а над ними хмара круків. Скільки трагедії, скільки жаху передав геніяльний мистець лише звичайнісеньким пером лише чорною фарбою.

Найвидатнійші праці Нарбута виконані були перед його смертю. Він ніби предчував свій недалекий кінець, і тому увесь поринув у спогади минулого прекрасного. Він пригадує все те, що колись бачив, переживав й на звичайний лист паперу накреслював руїни, віадукти, обеліски, а далі в перспективі луки по котрім розістлалися тумани, а ще далі горизонт до яких прилипилася малесенька хата українська, хатка його рідного народу. На другій кртині змальоване життя хлопів і від всього тхне якимсь сумом, тугою за минулим.

Поза творчою художньою працею, Нарбут також присвятив багато часу на полі розвитку українського мистецтва. Як тільки стало на Україні розвиватися рідне національне життя, Нарбут не міг довше висидіти в Петрограді й вже у травні 1917 року опинився у Київі. Тут Нарбут увесь з головою увійшов у працю при академії мистецтв; в музеях і т. д. При большевиках і при Скоропадському і при Центральній Раді працював він над розвитком рідного мистецтва та охороною памятників старовини, та ріжних творів мистецтва. Перетружений адміністративною працею, він по ночах від двох, трьох годин і до світа працював над власними творами. Це підточило його здоровля. Він захорів на тиф і помер 23. травня 1920 року.

Не стало великого українського майстра, якого Москалі називають більшим „русским" графіком, якого Росіяне-біографи пишуть: „А ось увійде господар, піде повільно, і як полковник глухоеський або стародубський, солідний, а одягнутий у жупан синій, підперезаний поясом широким, взутий в чоботи червоні, — піде по килиму хоч портрет пиши".

Любив свою рідну Україну цей великий мистець. Завжди називав себе Українцем й був гордий з того, що походить з українського роду.

ДЕ ГАРКАВЕНКО БУГЕ БОРОТИСЬ.

В пятницю, дня 5. листопада Гаркавенко буде боротися в Лаврен Гарден, Ньюарк, Н. Дж. Виступ Гаркавенка в Ньюарку викликав велике зацікавлення межи Українцями.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВІДДІЛ ПРО ПИТАННЯ БОРОТЬБИ.

На братськім мітингу відділу 147. У. Народного Союза, який відбувся в неділю, дня 17. жовтня, по переведенню братських справ зажадали члени, щоби отворити дискусію над теперішньою боротьбою яку ведуть Українці проти рутенської кліки в Америці, та заявити наше становище щодо цеї боротьби.

По отворенню дискусії богато членів забирало голос, висказуючись як вони розуміють українську ідею, як вони розуміють наших геніїв як Шевченка й Франка, як вони дивляться на У. Н. Союз і часопись Свободу, рутенську кириню і її провідників з Філaдельфії.

По закінченню дискусії збори ухвалили одноголосно отсі резолюції, які припоручено комітетови вислати в імени братства до органу „Свобода" до поміщення:

Наше братство, яке числить 185 членів і є найстаршим товариством в нашій місцевости, котре занимаєся організованем місцевої української громади й української греко-кат. церкви, котре поклало богато труду й праці для поширення української ідеї серед наших людей;

1. Протестує рішучо проти нападу епископа Богачевського і д-ра Назарука на покійного Івана Франка і українську ідею, за яку сотки тисяч наших героїв віддали своє життя.

2. Пятнує за те польську політику, якою внесли роздор між українську еміграцію в Америці, і за напад на У. Н. Союз і часопись Свободу.

3. Протестує проти введення нового календаря і святковання потайно латинських свят в Сиротинці в Філадельфії та поширення дальшої агітації. Календар в нашій церкві має бути змінений лишень за згодою нашого народа, і то не під теперішню хвилю, коли наш народ стоне в ярмі.

4. Осуджуємо д-ра Назарука за те, що він в полеміці відбирає честь і виливає помиї на своїх противників.

5. Осуджуємо епископа Богачевського, за те, що він не заказав священству по церквах викрикувати з амвон проти української національної преси й називати її безбожною.

6. Протестуємо проти того, що нас називається Рутенцями.

7. Годиться з політикою редакції Свободи, а за те остро осуджуємо політику рутенського епископа і д-ра Назарука, які ширять роздор серед українського народа в Америці.

Ми члени Союза творимо з членами Провидіння одну свідому громаду в Алентавні і сміло йдемо тою самою дорогою до боротьби проти Вас, рутенський владико. Зберіть собі свій конкордат і целібат та заберіть його до Риму або до Варшави. Ми починаємо рішучий крок проти Вас. Взиваємо теж весь український народ в Америці піти з алентонською громадою та полоти завчасу сих ворогів з українського народу.

За комітет:

С. Мельник, Іван Заяць, П. Рудакевич, Гр. Біленький, В. Климань, Ілія Завидюк, Дмитро Яромій, М. Кабінець.

СОЛОМЯНИЙ ПАТРІОТИЗМ.

Дивні річи діються на „Американській Україні". Виходить, що не легко стати нині українським патріотом. Вистарчить відправити панахиду, і вже патріот першої кляси.

Приходить мені се на думку, коли читаю про одного священика, в 1913. і 1914. році був провідником кацапів, що вели напади на свідомих Українців, а межи иншим побили о. Захара Оруна, а нині „оверпайт" став патріотом.

Мимоволі нагадуються мені часи студентські, коли вистарчало причепити собі червону гарасівку, щоб стати патріотом першої кляси.

Патріотизм таких людей, се соломяний огонь, яке спалахне згорить і сліду по собі не лишить. Такий патріотизм дуже дешевий. Того рода людина буде патріотом, коли ходить о хліб. Ее стане „патріота", коли йому прийдеться пожертвувати своїм добром.

Панахиду відправити не штука, і не по ній пізнати патріота. Патріот той, хто свій труд і свій гріш кладе на вівтар українського народа, як се зробив Іван Франко.

о. Д. К.

(Справді, панахида по Івані Франку — се ще не патріотизм. Та декого й на такий не стати. — Прим. складача).

Василь Бобрів. (Смутний).

ЧИ МИ НАВЧИМОСЯ?

Москаль кричить — усе моє:
Кавказ, Україна, Сибір,
Сяга хижацький дикий зір,
Іззів би все, що в світі є.

Усе моє — лишок за ним.
От можа та до можа —
Хапа, глита, що тільки може
Та кадучить щенях брудним.

А з боку циган примоститься,
Неначе пес отой смердячий,
Ущух мізерний та недачий
Чужую кровию живиться.

Невже раби ми, а не люди?
Чого чекаємо, ждемо?
Ми може любимо ярмо?
Чи сподіваємось на чудо?

Чи навчимось майструвати
Ворогам своїм гроби?
Чи навчимось катувати
Недобитих у борбі?

Ню Йорк, 14. Х. 1926.

РОДИМЦІ!

Не забувайте, що в слідуючу НЕДІЛЮ, 31. ЖОВТНЯ, 1926. о годині 10.30 рано відбудеться

ВЕЛИЧАВА ПРОГУЛЬКА

даром для всіх. Напитки та перекуска зовсім даром, як також зимні обраджі рухомих зі всіх учасників прогульки. Прийдіть всі під 889 Broad St. напроти Сіті Гол, Newark, N. J. Читайте оголошення на 3-ій стороні.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокое число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загранищею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОСИП ЛОГИН.

СПОВІДЬ.

Боже великий грішного миру,
Сумнів закрався, хитаєтся віра,
Маю гріхів превеликую силу,
Брати з собою не хтів би в могилу.
Надумавсь я, браття, на сповідь прилюдну,
Щоби покинути стежку облудну.
Гріх мій великий, я каюсь і досі!
Бідні, убогі ми, голі та босі,
Злидні панують в хлоповій хаті,
Панські-ж далеко минають палати
І я народився турецьким святим,
До школи сільської ходив я малим,
А в старшому віці корову стеріг,
Життя мені, хлопцю, було не пиріг.
И частенько, лежачи у полі один,
Хотів збагнути: а чий я є син?
Чом люде не рівні; хлопи та пани
І чим за нас ліпші оті пузани?
Здаєтся і очі і руки такі-ж,
Чому ти, мій хлопе, під паном лежиш?
Даремне шукав я дитячим умом
Розгадку, тісніщим вузлом
У мозку малому стягалося дужче,
Гостріще горіло питання болюче.
Аж ось я покинув корову пасти,
Пішов до майстерні ярмо волокти.
З людьми зустрічався, читати зачав,
Иншого світла я з книжки пізнав.
Серцем юнацьким приняв я Мойсея,
Запала у душу до волі ідея;
Падала з рук осоружна робота,
До знання просилася в мозку охота,
Злість накипала, лютість зростала,
Завіса тортурна нагло упала.
Я чув у істоті шалену силу,
Щось невідоме вперед волочило.
Ось тута надходить нарешті черга
До мого страшного гріха.
День гарний, погожий, святая неділя,
Сунули люде, немов морські хвилі,
Борця за свободу, Івана Франка,
Слухати йшла стоголова юрба.
Жандарми, шпіони і сам комісар
Зійшлися на віче, немов на базар.
Про все нагадав він: про горе недолі,
Про світло неясне далекої волі,
Про хлопа казав, що пора розкуватись
Та добре на попа зі зброєю братись.
Жандарми мовчали. А ось і за владу
Поет пригадав. — Зхопились за шпади.
Мов перед бурею, втихло на хвилю
І грантом юрба заревіла:
— Не даймо, не пустимо, бийте їх, псів,
Каміннями харцизів, катів.
В руці опинилася й у мене цеглина
Та кинуть не встиг я — не кинув.
Отце мій найтяжчий у світоцьку гріх,
Що кинути цеглу не встиг і не міг.
Приміть, мої браття, покуту отсю,
А цеглу я й досі в кищені носю,
Бо хоч комісарів оттута немає,
Колеги їх є, що Франка зневажають.
Замкніть свої підлі, погані уста,
Постать Франкова велична й свята.

З українського життя в Америці.

В СПРАВІ ФОНДУ ПЕТЛЮРИ.

ВІДОЗВА.

До всіх співаків бувшої Української Республиканської Капелі.

Мученицька смерть Незабутнього Симона Васильовича Петлюри примусила нас, бувших членів Української Республиканської Капелі, зеднатись для захисту його імени, проти тих обвинувачень, що вороги накладають на український нарід, а також допомогти Дружині і Донці Симона Васильовича, які лишились без засобів до життя після його смерти. Тому, в цей час, ми заклали „Товариство Членів бувшої Української Республиканської Капелі", котре розпочало збірку пожертв на зазначені справи.
за-чдИесат аньло ,.смтлвпсяа

На нас бувших співаках Української Республиканської Капелі, обовязок допомогти святій справі лежить в більшій мірі, ніж на кому иншому, бо лише завдяки Симонові Петлюрі зорганізовано й виряджено за кордон нашу Капелю.

Співу тої капелі йому не довелось ні разу чути, але це лише збільшує наш обовязок підтримати нині честь великого українського народу перед судом світу.

Покійний Симон Петлюра за державність українського народу поклав своє життя; отже кожен з нас мусить виконати свій обовязок, жертвуючи на цю ціль все, що може.

У відповідь на заклик „Комітету вшанування памяти Симона Петлюри в Франції, ми звертаємось до всіх наших товаришів, що перебувають в Америці і кличемо їх до гуртової праці в нашім товаристві, а тих, хто перебуває поза Америкою, приєднатись до аналогічних комітетів на місцях.

До цієї пори на наш заклик вже відгукнулись слідуючі товариші і надіслали свої пожертви, а саме: Пані Ольга Копачук, Черевко, Єлена Чавдарівна, Лидія Ординська, Аполонівна, Мирошниченко, Грушко. Пани: Зражевський, Виноградів, Палій, Чавдарів, Аполонів, Грушко, Давиденко, Ординський, Павловський, Вишневський, Корсуновський, Якубенко, Бажанів. Надісланих пожертв склалось 70 долярів. Крім того на Концерті-Виставі, влаштованій нами в Українській Народній Галі у Шикаго, після заклику о. Гундяка, присутні склали на цю ціль також 50 долярів. Загальну суму 100 (сто) долярів ми переслали через „Обеднання Украін. Організацій в Америці", до Парижу 18-го цего жовтня. Комітет Т-ва складає щиру подяку усім жертводавцям і заликає до дальшої праці.

За Комітет Товариства членів був. Української Республиканської Капелі:

Г. Павловський, голова;
П. Ординський, фін. секр.;
І. Давиденко, рек. секр.

—o—

ЕМБРИДЖ, ПА.

Народне віче.

В Словацькій гали відбулося в неділю, дня 24. жовтня, велике народне віче в політичних справах, які тепер висунулися на перший плян в українськім народнім життю. О годині 3. сполудня галя вже була наповнена, хоча на дворі лляв уливний дощ.

Віче отворив короткою промовою гр. Михайло Фук, вказуючи на ціль віча та заряджуючи вибір президії. Вічевики без опозиції згодилися на позицію вічевого комітету та покликали на предсідателя гр. Павла Пришляка, а на секретарів гр. Якова Лисяка й Миколу Куця.

Перший промовив гр. Омелян Ревюк. Промовець показав наперед, що справа, за яку тепер ведеться боротьба серед української іміграції в Америці, се не справа релігійна, але політична, хоча й боротьба розграється у великій частині на церковному поли. Боротьба завелася властиво не в Америці, бо являється вона лишень відгуком політичних заходів польської окупаційної влади супроти української католицької церкви в Галичині. Зі заходів найцікавійим може є спроба польського уряду переміни-ти українську католицьку церкву на оруддя польщення українських католиків. Висловом сих змагань є польсько-римський конкордат. Суть конкордату в тому, що за ціну уступств для католицького духовенства польська окупаційна влада дістала в свої руки право вживати католицьких церков для своєї державницької, протиукраїнської, діяльности. Протестувати проти такої зголи обовязані в першу чергу українські католики, бо конкордат намагається переменити в агентів польської держави українських католицьких епископів і священиків. Протестувати однак повинні й не католики, бо конкордат звертається не лишень про українські католицької церкви, але й проти цілого українського народа. Протест має бути не на словах, але ділом і такий доцільний, щоби римський уряд відкликав конкордат, яким він віддав українських католиків у польські лапи.

Другий промовив гр. Матвій Хандога. Бесідник відразу заявляється, що протест проти конкордату може бути лишень один: зірвати всякі церковні зносини з тою церквою, яка віддала українських католиків на поталу польському урядови. Се один протест, який Рим зрозуміє, коли ми скажемо: Проч з Римом! Поки сього не зрозуміє український народ, так довго українські люди будуть латинитися й польщитися. Український народ поклав собі за ціль добути повну державну самостійність на всіх українських землях. Польський уряд старається до сього не допустити. Він хоче наперед знищити сих 9 міліонів Українців, які тепер найшлися під польською окупацією. На допомогу в сій роботі кличе він римський церковний уряд, а сей віддав польському урядови до розпорядимости українські католицькі церкви й українських католицьких священиків. Римський уряд протестів Українців не послухає. Українські католики мусять сказати собі тепер ясно й отверто: чи вони далі стоять за самостійністю для свого народа, чи може вони люблять більше Рим і для вірности римському папі готові тові зректися стремління до самостійности, віддати українських католиків у польські руки та зробити зних вірних слуг Польщі та Поляків.

Третим бесідником був о. Д. Сідлецький. Бесідник завдує попереднім бесідникам, бо вони світські люди, і що вони говорили, слухачі могли приняти без упередження. Зовсім тяжче говорити йому, священикови української православної церкви, про угоду католицької церкви з польською окупаційною владою. Але, годі, настали такі часи, що всякий Українець мусить спокійно розважити всяке слово, розважуючи докладно, чи правдиве воно, чи не правдиве. Угода межи католицькою церквою а польською окупаційною владою вводить роздвій в душу кождого вірного українського католика: йому тепер приходиться рішати, чи далі йому підпирати боротьбу українського народа за свободу й державу, і з любови до рідного народа виступити навіть проти своєї церковної влади, чи може остатися вірним послушником своїх священиків навіть тоді, як вони підуть просамостійницьких стремлінь рідного народа. Не треба дурити себе, що можна служити двом богам: українському народови й польській владі. Ніякий чоловік сього не потрафить. Ніяка душа не видержить такого роздвоєння. Хто сього буде пробувати, буде переходити в своїй душі пекольні муки, далеко лютійші тих мук, які переходять ті, що стануть за народом та наражуються на переслідування своєї церковної влади та ворожого уряду. Правда народна церква мусить се розуміти, і тому справдішна народна церква мусить служити народови в його стремліннях до свободи. Інакше церква й існувати не може. Її народ розвалить, розбиваючи ворогів, що стануть на перешкоді до його самостійности.

Предсідатель зарядив тепер добровільні жертви на памятник Иванови Франкови. Збірка принесла понад 30 долярів.

Предсідатель взиває присутних на галі людий, які може мають другі думки, щоби вояти слово. Віче скликане з метою розглянути справу всесторонньо, і тому кождий, хто має якусь другу думку, може просити о слово й сказати його зовсім свобідно. По місцевости йшла підпольна агітація проти віча. Замісць говорити сплетні й брехні поза плотами, противники краще зроблять, як вони виступлять зі своїми думками перед народ і скажуть їх відважно, як на чесних людий пристало.

Коли на сей заклик ніхто до слова не зголосився, предсідатель уділив голосу гр. Михайлови Фукови для предложення резолюцій.

Сими резолюціями віче осудило угоду римсько католицької церкви з польською владою, при помочи котрої Польща намагається златинщити й спольщити Українців, найшлися під польською окупацією. Резолюції пятнують всі заходи Риму й Польщі проти українського народа, як латинщенне українські церкви через заведення целібату, нового календаря, тощо. Резолюції осуджують політику епископа Богачевського, яка йде згідно з політикою польсько-римського конкордату. Український народ в Америці візвано до рішучої боротьби проти польських заходів.

Всі резолюції принято одноголосно.

З огляду на те, що програму вичерпано, а до слова ніхто більше не зголошувався, предсідатель підчеркнув, що зборі поважно розбирали тяжкі питання, подякував зібраним за жертви, і замкнув віче, заряджуючи відспівання гимну „Ще не вмерла Україна" і „Не пора".

Яків Лисяк,
Микола Куць секретарі.

—o—

ШИКАГО, ИЛЛ.

Концерт в честь Івана Франка.

Нетерпеливо дожидали Українці Шикага дня 17-го жовтня с. р., на котрий то день назначено концерт в честь Івана Франка.

Спільний Комітет з товариств при українській католицькій церкві св. Ап. Петра і Павла в Шикаго, Илл., при помочи співацького товариства ім. Івана Котляревського, вивязався з своєї задачі в уряджениню сего концерту знаменито.

Комітет попросив о. Йосифа Дженджеру, місцевого пароха, щоби перед концертом по вечірні відправив панахиду за душу бл. п. Івана. Знаний з свого патріотизму о. И. Дженджера не відказався, але радо сповнив сю просьбу Комітету. На вечірню зійшлося много народа, бо то в церкві мала бути відправа за душу того, котрому і по смерти вороги українського народу відмовляють полекші. Священик вийшов на проповідальницю в чорних ризах і промовив до зібраного народу. В своїй промові виказав він, що молитися за душу Івана Франка не забороняє ніяка наука теольогії. Навпаки, коли навіть Іван Франко був дійсно грішником, то тимбільше ми повинні би за його душу молитися і нашими молитвами причинятися до спасення його душі. Ніхто не може знати, де обертається душа Івана Франка. Іван Франко був християнином, бо був охрещений, а помер в терпіннях. Справлено йому християнський похорон і поховано на католицькім цвинтарі у Львові. По цілій Україні правляться за його душу богослуження, бож церква Христова молиться в першу чергу за грішників, а не за праведників. О. Дженджера заперечив рівнож якоби епископ Константин Богачевський заборонив своїм священикам відправляти панахиди за душу Івана Франка. Підчеркнув лише з натиском те, що епископ остерігає лише народ посередно через д-ра Осипа Назарука, щоби не перениматися матеріялістичним і атеістичним світоглядом Івана Франка. По промові о. И. Дженджери народ згорнувся наоколо домовини і відспівав прекрасно панахиду. В часі панахиди зібрано $27.00 на памятник Івана Франка у Львові, які відослано через Обеднанне.

По панахиді відбувся в галі церковний концерт. Зараз на вступі відспівав хор „Не пора Москалеви й Ляхови служить". Відтак предсідатель комітету п. Юрій Небор в своїм вступнім слові привитав зібраних і представив вагу нинішного торжества. Висказав він, що Іван Франко, це скарб, це маеток цілого українського народу. Хто ображає Івана Франка, той ображає і понижає весь український нарід. Хто проти Івана Франка, той проти цілого українського народу. Сучасна Франкова молодь, а навіть старше покоління, ставило Франка дуже високо і уважало його провідником своїх ідей і змагань. Іван Франко це наш другий генй, якого вписав цілий культурний світ в книгу вічних подорожників до сонця. Бесідник не міг надивуватися, яким чином епископ Богачевський може бути противний культови Івана Франка. Не диво, що через такий поступок епископ стягнув на себе гнів цілого українського народу.

По вступнім слові п. Юрія Небора слідували 12 точок концерту. Всіх гостей захопила декламація маленької дівчинки (10-літної) Ольги Пура, рівнож скрипкове соло маленького хлопчини П. Зачакайли. Без сумніву випали всі точки хорального співу під батутою п. Петра Юндака, професора музики і співу в Шикаго. Велику несподіванку зробила нам пані Ольга Островська, своєю мистецькою грою на фортепяні, як в акомпаніаменті до хору, так і в сольовій продукції. По 6-тій точці концерту слідував реферат п. А. Кохановського. Шановний прелеґент представив в своїм рефераті долю покійного Івана Франка і порівнав її з долею цілого українського народу. Прекрасно вивязався прелеґент зі своєї задачі і дав доказ, що знає твори Івана Франка. Своїм рефератом п. А. Кохановський так зацікавив загал, що на галі настала гробова тишина, а всі присутні лапали кожде слово референта. За це належиться шановному прелеґентови цілковите узнання.

Так нема нічого злого, щоб на добре не вийшло! Можеб ми й не були почули про Івана Франка тілько красних річей, якби не епископ Богачевський з своїм д-ром Назаруком не викликали були вовка з ліса. На концерт прибуло много гостей, котрі знали Івана Франка лично. Були навіть його кревняки, які слезами заливалися, коли чули про нашого каменяра, Мойсея українського народу.

Юрій Небор,
член 165 від. У. Н. С.

У Ню Йорку перед банком І. П. Моргана стоїть продавець ковбасок. Багато купують у нього. Нарав бачить знакомого зі Старого Краю. Оба привиталися щиро. Торговець ковбасок оповів землякови, як гарно йде його бизнес. Товариш на рахунок цього хотів „надути" його на кілька долярів. Але Американець лише усміхнувся і каже: „На жаль, не можу тобі нищо позичити. Я з мистером Морганом маю умову, т. зв. джентелмен еґрімент, на основі якого Морган не сміє продавати ковбасок, а я не смію уділяти позичок".

ЦАР АСАКА І ЖУК-ГНІЙНИК

(Буддійська легенда).

(Ніяка релігія на світі не має стільки святих книг що буддаізм. У кількадесяти томах канонічних текстів списані науки Будди й його розмови з учениками — на жаль, записані по смерти пророка. Спочатку черці переховували святі тексти в памяти. Вважали це значно певніщим способом, як записування. Самособою весь зміст сильно попереіначувано, попереороблювано, пододавано богато. Одна з таких книг, що називається Джатакам, містить попросту збірку найріжнійших байок і легенд із цілої Азії, старанно списуваних буддійськими черцями. Оповідань тих є 550, а всі то наче історії з попереднього життя Будди, з будійськими моральними науками. Все воно, самособою, не має ніщо спільного з історичним Буддою. Одначе змальовано там пластично духове життя Азії в часах давньої минувшини.

Джатака 207. т. зв. „Асака-Джатака" є характеристичним приміром азійських вірувань в реінкарнацію тай то без обмеження світів і родів).

—o—

Величній свято розбуджений учитель був раз у монастирі Джетавана серед соток тамошніх черців-аскетів. Черці ті були вже чужі дочасному життю, а стреміли лише до того, щоби осягнути Нірвану. Тоді то найшовся один, котрого ум замрячила туга за оставленою жінкою. Величній казав прикликати черця й спитав його:

— Чи то правда, черче, що ти невдоволений?

— То правда, Величній!

— А чому то почуваєшся невдоволеним? — спитав Будда.

— З причини давньої моєї жінки, — відповів чернець. (Бо з хвилею вступлення до монастиря кінчилися для черця всі життеві пута, а жінка є вже лище „давнійшою жінкою").

На ці слова черця Величній відповів:

— Не лише тепер, черче, мучить тебе любов до тої жінки. Вже і передше натерпівся ти багато через неї!

І тут Величній оповів слідуючу подію з минувшини.

Давно вже тому, в царстві Касі володів цар Асака. Столицею його було місто Поталі. Перша царева жінка звалася Убарі. Була найбільшою радістю і роскішю володаря. Чудова її краса перевисшала красу всяких инших жінок. Можна її було хіба порівняти з безсмертними богинями.

Померла. Смерть її наповнила царя найчорнійшою розпукою. Був зовсім пригноблений і вельми нещасливий. Казав покласти тіло своєї жінки до труни, повної пахучого олійку та бальзаму і поставити під своїм ліжком. Лежав на постелі і плакав, попадав у розпуку, ніщо не їв.

Батьки, свояки, приятелі, міністри, брамїни і инші надармо переконували його:

— Не сумуй, магараджо! Таж усе, що жиє, підлягає розкладові й смерті!

Одначе ні ті слова, ані подібні до них — не влекшували терпінь царя. В такій безупинній розпуці минуло сім днів.

Пізнійший Будда жив уже тоді на землі — в одній зі своїх попередніх інкарнацій, як Бодгісатва (= той, що стається Буддою). Тоді був він аскетом, жив у Гімалаях. Здобув пять найвисших степенів пізнання і вісім досконалости. Коли раз вправлявся в досконаленню ясновидіння, звернув свої духові очи на Індії. Побачив, як попадав у розпуку нещасливий цар Асака. Бодгісатва подумав тоді:

— Треба помогти йому!

Чародійною силою святий аскет скоро перенісся воздухом до королівського саду, зійшов на землю, похожий на стовп золотистого світла, сів на камінну царську лавку.

Саме тоді проходжувався по саді якийсь молодий брамін. Як побачив Бодгісатву, поздоровив його з пошаною й сів оподалеки. Аскет перший почав розмову:

— Чи ваш цар справедливий чоловік, молодий браміне?

— О, так, учителю, то правий володар, дійсно! — відповів брамін. — Але тепер стрінуло його велике нещастя. Померла його жінка: велів її тіло зложити в домовину тай сам він лежить, попадає в розпуку. Нині семий день! Чому, святий учителю, не освободиш царя від такого страшного терпіння? Чоловікови, такому славному чеснотою, як ти, великий учителю, ялося виявити милосердя й помогти нещасному цареві в його терпіннях!

— Я не знаю вашого царя, — відповів Боґдісатва. — Та колиб тепер прийшов до мене й спитався про те, я міг би вказати місце нового втілення цариці. Я зумів би тепер намовити її, щоби розмовляла з ним.

— Тож зажди тут, учителю, поки я не приведу царя — сказав молодець.

А як одержав дозвіл від святого, побіг до свого володаря, вповів йому все та закінчив:

— Ідиж мерщій, магараджо, до того святого чоловіка, що має божеський талан ясновидіння.

Цар зрадів дуже. Подумав собі:

— Побачу знову мою Убарі! — сів на царську колесницю, поїхав до саду, привітався з пошаною із Бодґісатвою, присів-

— Чи правда от, святий учися й спитав:

телю, що знаєш місце теперішнього втілення цариці?

— Так, магараджо!

— Коли так, то де вона втілилася?

— Тому, що занадто пристращалася до своєї краси, — сказав святий — не виконувала добрих діл а віддавалася лінощам, то відродилася в отсьому саді як жук-гнійник.

— Не вірю тобі! — викликнув обурений цар.

— Коли так, то покажу тобі її й присилую говорити!

— Добре! Скажи їй, хай промовить!

І ось божеською чудотворною силою Бодґісатва видав приказ:

— Хай оба ці жуки, що саме точать кульку гною, як стій ставляться перед царем!

І зараз оба жуки станули перед ним. Бодґісатва вказав на одного жука й сказав:

— Ось, володарю, улюблена твоя жінка, гарна Убарі! Покинула тебе тай отсе йде за жуком-гнійником. Приглянься їй добре!

— Учителю! Не вірю тобі, щоби Убарі могла відродитися як жучиха-гнійниця! — озвався цар Асака.

— Коли так, то скажу промовити їй самій!

— Прошу, кажи їй промовити!

І в цюж мить божеською своєю чарівною силою Бодґісатва дав їй спромогу говорити. Кликнув на неї: „Убарі!"

— Що, учителю? — спитала жучиха людським голосом.

— Чим була ти в попередньому житті?

— Я була першою жінкою царя Асаки, вчителю, тай називалася Убарі.

— А тепер любиш, ще царя Асаку, чи може жука-гнійника?

— То було моє давніще істнування — відповіла жучиха-гнійниця. — Я тоді жила з ним разом і втішалася всім, що можна було бачити, чути, смакувати, всім, що могло справити роскіш моїм пяти змислам. Але тепер, від хвилі, коли я покинула давніще своє істнування, чимжеж є для мене цар Асака? Тепер я могла би вбити царя Асаку а кровю його горла намасти ноги мого чоловіка, жука-гнійника!

А потім у присутности цілого царського двора задеклямувала людським голосом такі стрічки:

Було із царем Асака
Пробувала я в тім місци,
Він був любий мій дружина.
Та нове наспіло щастя
І нове прийшло терпіння,
Я забула про минуле
І мені сей жук милійший
Ніж могучий цар Асака!

Коли цар почув те все, став докоряти собі й жалів, що поводився невідповідно. Як стій приказав винести труну з тілом своєї жінки з палати й спалити її на стосі. Сам обмився, поздоровив Бодґісатву з найбільшою почестю, вернувся до столиці і взяв там собі иншу за першу жінку.

А Бодгісатва, як дав цареви таку науку й освободив його від терпіння, вернувся назад в Гімаляї.

Коли величній Будда скінчив це оповідання й пояснив вічні правди — той чернець, що почувався невдоволений, навернувся й осягнув визволення з пут терпіння.

А вчитель сказав:

— Тоді Убарі була його теперішньою жінкою, а сам незадоволений чернець був царем Асакою. Молодий брамін то був учений чернець Саріпутта, а аскетом був я сам.